

Bilag 1f - Klimatiltag

Kolding Kommune

Kolding Kommunes klimatiltag frem mod 2050

Høringsudkast

Version 0.1 (opdateret den 22.04.22)

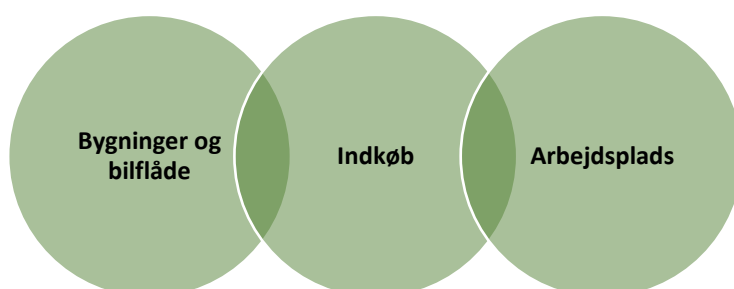
Sammen skaber vi fremtidens bæredygtige samfund

Indhold

Oversigt – prioritering og status	3
<i>Bygninger og bilflåde</i>	4
Konvertering af personbiler og mindre varevogne til el køretøjer	4
Konvertering af øvrige køretøjer til klimavenlige køretøjer	5
Energieffektive bygninger – Energihandleplan III	6
Konvertering fra gas til klimavenlig varmforsyning	8
Bæredygtigt byggeri.....	10
Ressourcestrategi.....	12
Genbrug frem for nyt.....	13
Krav til bæredygtighed i medejerstrategier	14
Økologiske og klimavenlige kantiner	16
Bedre forhold for hjemmearbejde.....	18
El-ladestandere ved kommunale bygninger	19

Oversigt – prioritering og status

Bilag 1 indeholder samlet 6 dokumenter, et dokument for hvert indsatsområde. Bilag 1f er et tiltagskatalog, som beskriver de potentielle tiltag og de prioriterede tiltag inden for Kolding Kommune som virksomhed. Bilaget bliver mindst én gang årligt opdateret. Tiltagene har vi opdelt i de tre centrale omstillingselementer, som vi mener der skal være fokus på, for at lykkes med en klimavenlig omstilling af Kolding Kommune som virksomhed.

Tiltag	Prioritering	Status
Bygninger og bilflåde		
Konvertering af personbiler og mindre varevogne til el køretøjer	Høj	2022-30
Konvertering af øvrige køretøjer til klimavenlige køretøjer	Lav	2025-35
Energieffektive bygninger – Energihandleplan	Høj	2000-50
Konvertering fra gas til klimavenlig varmforsyning	Høj	2023-26
Bæredygtigt byggeri	Middel	2022-50
Indkøb		
Ressourcestrategi	Høj	2022-
Genbrug frem for nyt	Høj	2022-50
Krav til bæredygtighed i medejerstrategier		
Arbejdsplads		
Økologiske og klimavenlige kantiner	Høj	2021-24
Bedre forhold for hjemmearbejde	Middel	
El-ladestander ved kommunale arbejdspladser	Høj	2022-24

Tabelforklaring		
Prioritering	Status	
Høj	Gennemført	
Middel	Igangsat / aktiv	Forventet projektperiode
Lav	Under opstart	Forventet projektperiode
	Ikke aktiv	Årstal for forventet opstart

Konvertering af personbiler og mindre varevogne til el køretøjer

Beskrivelse

Kolding Kommune har ca. 240 personbiler og varevogne. Ingen af disse er i dag elbiler. Bilerne kører rundt i alle afkroge af Kommunen, og er relativt synlige i gadebilledet. Elbilerne kræver mindre vedligeholdelse, er billigere i reparation, brændstofomkostningerne er lavere, og køretøjerne er i dag ca. halvt så CO₂-forurenende som almindelige fossilbiler, når man ser på produktion og levetiden af bilen. Dertil kommer, at elbiler ikke udleder sundhedsskadelige partikler. Det er derfor vigtigt, at vi går foran.

Vi vil omstille 50 % af disse inden udgangen af 2023 (mål i Bæredygtighedsstrategien), og inden 2030 vil vi omstille alle personbiler og mindre varevogne til el-køretøjer (mål i Strategi og handlingsplan for ladeinfrastruktur).

Barrierer

Udbud af biler. Opsætning af ladestander.

CO₂-effekt

Hvis Kolding Kommune inden udgangen af 2030 udskifter alle nuværende fossildrevne person- og varebiler med eldrevne alternativer, opnås en samlet CO₂-besparelse frem mod 2030 på ca. 4.100 tons CO₂. Regner man CO₂-udledninger forbundet med produktionen af bilerne med, spares der i stedet op til 7.400 tons CO₂ (Kilde: Strategi og handlingsplan for ladeinfrastruktur i Kolding Kommune).

De afledte effekter

Elbiler er med automatgear og lette at betjene. Ingen udledninger af sundhedsskadelige partikler. Genererer mindre trafikstøj.

Omkostninger og finansiering

Elbiler har lavere vedligeholdelses og reparationsomkostninger. Nogle elbiler er pt. dyrere i indkøb end fossilbiler.

Det gør Kolding Kommune

Ansvarlig afdeling: Indkøb og Forsikring / Risiko og Fleet Management

Samarbejde og partnerskaber

Leasing selskab.

Tidsperiode

2022-2025

Monitorering og målsætning

Prioritering

Høj.

Konvertering af øvrige køretøjer til klimavenlige køretøjer

Beskrivelse

Udover personbiler og mindre varevogne har kommunen også andre køretøjer såsom, ladevogne, busser, skraldevogne, entreprenørmaskiner mm. Vi vil løbende følge den teknologiske udvikling og sparre med kommuner som har gjort sig nogle erfaringer.

Barriere

Denne type grønne køretøjer er endnu ikke markedsmoden. (Dog er bredden af de forskellige køretøjer i denne kategori stor, hvorfor der godt kan være typer af køretøjer, hvor der findes markedsmodne køretøjer).

CO₂-effekt

(Afventer)

De afledte effekter

(Afventer)

Omkostninger og finansiering

(Afventer)

Det gør Kolding kommune

Ansvarlig afdeling: Indkøb og forsikring / Risiko og Fleet Management

Samarbejde og partnerskaber

Øvrige kommer og især kommuner som har erfaring med bestemte typer af køretøjer.

Tidsperiode

Forventes ikke igangsat inden for en kort tidshorisont.

Monitorering og målsætning

(Afventer)

Prioritering

Lav for nuværende

Energieffektive bygninger – Energihandleplan III

Beskrivelse

Energihandleplanens formål er at reducere vand- og energiforbruget i de kommunale bygninger, uden at det har negativ indvirkning på brugerne. Ved at reducere vand- og energiforbruget, sparer kommunen penge, ligesom samt CO₂-udledningen reduceres.

Energihandleplanen investerer i energitiltag som nedenstående:

- Projekter som udskiftning af belysning til LED, efterisolering, opsætning af varmepumper som alternativ energikilde mm. Projekter skal max have 10 års tilbagebetalingstid.
- Adfærdsprojekter som indebærer kampagnematerialer til at øge fokus på at spare på energien. Og indregulering af anlæg, så de virker mere effektivt.
- Energistyring; monitorering af energiforbrug og begrænse spild af forbrug.

Der er 3 medarbejdere ansat til at varetage energihandleplanen. Tiltag og projekter skal udføres så det giver bedst mening i forhold til totaløkonomi, cirkulær økonomi og bæredygtighed.

Barrierer

- Max. 10 års tilbagebetalingstid forhindrer de fleste energitiltag på klimaskærmen, som typisk ligger omkring 20 års tilbagebetalingstid eller længere. Dog er levetiden ofte højere og vil derfor give værdi at investere i.
- Den nye lysnorm DS 12464 gør belysningsprojekter mindre rentable, da der er kommet højere krav til lysniveauet. Dette medfører højere elforbrug til et nyt belysningsanlæg.
- Det er ikke muligt at give tilskud til anlægsprojekter, pga. kommunens principper om separate økonomisystemer. Det samme er gældende for forsyningspolitik og bygninger, hvor borgere betaler for energiforbruget.
- Merforbrug gør det ekstra udfordrende at opnå Energihandleplanens målsætning. Merforbrug opstår bl.a. på baggrund af høje krav til indeklime og tekniske systemer, der er forskellige årsager ikke kører optimalt.
- Kvalitetsprodukter med f.eks. længere levetid eller bæredygtige materialer er typisk dyrere nu og her og forringer derfor tilbagebetalingstiden. I nogle sammenhænge kan det være afgørende for, om projektet overhovedet kan udføres via Energihandleplanen. Man kan derfor stå i et dilemma om, hvorvidt det er energibesparelserne eller ressourceforbruget, det er det vigtigste parameter.

CO₂-effekt

Forventeligt 132.000 kg CO₂ pr. år. Beregnet med 2020 CO₂-tal i forhold til forventede besparelser på de enkelte tiltag.

De afledte effekter

Påvirker indsatsen "Klima i balance", "Vand som ressource" og "Ressourcer i kredsløb".

Mange energibesparende tiltag på de kommunale ejendomme giver også et forbedret indeklime, fordi man f.eks. kan opnå mindre træk eller forbedret lysniveau. Bevægelsessensor på lys og berøringsfri vandhaner giver bedre hygiejne og mindre smittefare.

Omkostninger og finansiering

Der er afsat 13 mio. kr. årligt til Energihandleplan III.

Besparelser akkumuleres over tid. Tiltag, finansieret af Energihandleplanen i årene 2006-2021, er beregnet til 12,4 mio. kr.

Det gør Kolding Kommune

Ansvarlig afdeling: Intern Byg, Energisektionen.

Energihandleplanen har haft afgørende betydning for at få defineret en ny CTS-strategi, da ringe drift af CTS-anlæg medfører overforbrug af el og varme i de kommunale bygninger.

Energihandleplanen har foranlediget, i fællesskab med bygningsvedligehold, at investere i forbedret CTS på de kommunale bygninger.

Energihandleplanen har foranlediget, i fællesskab med servicesektionen, en ny Indeklimamålsætning, der skal fungere som styringsværktøj på ejendommene. Her er f.eks. fastlagt temperatur for arbejdsrum, så vi undgår overtemperaturer og dermed overforbrug af varme.

Indeklimamålsætningen er godkendt maj 2022 og vil snarest implementeres som et standardværktøj.

Samarbejde og partnerskaber

Energihandleplanen kører løbende pilotprojekter for at teste ny teknologi på markedet. Vi deltager i netværk og fora for på den måde at holde kontakten med aktører på markedet.

Tidsperiode

Energihandleplan III: 2015-2025.

Monitorering og målsætning

Energiforbruget monitoreres ud fra forbrugsmålere på ejendommene. Nogle målere sender automatisk data på timeniveau eller dagsniveau. Andre målere aflæses stadig manuelt på stedet en gang om måneden. Der kommer løbende mere automatisk data og målet er at få alle målere automatiseret på timeniveau.

Hvert år udgives Energiredegørelsen, som er en status på energiforbruget for det pågældende år. Energiforbruget holdes op imod målsætning for 2025. Energiredegørelsen udgives på tryk og digitalt på Kolding Kommunes hjemmeside.

Prioritering

Høj.

Konvertering fra gas til klimavenlig varmforsyning

Beskrivelse

Mål i Bæredygtighedsstrategien. 90 % af vores varmeforbrug er CO₂-neutralt inden udgangen af 2023. Dette betyder at vi skal konvertere gasinstallationer med et forbrug i omegnen af 1.750.000 kWh/år til enten fjernvarme eller varmepumper.

Barrierer

Grundet en generel stor efterspørgsel på varmepumper ses der for tiden lange leveringstider på disse. Ydermere pågår der for nuværende en del arbejde med, potentielt, at udrulle fjernvarme i flere områder – herunder bl.a. Alminde, Viuf, Vester Nebel, Vamdrup, Ødis, Taps m.fl. Dette kan forsinke konverteringen af gasinstallationerne i disse områder, da man gerne vil undgå at installere varmepumper i områder hvor der potentielt bliver anlagt fjernvarme. Dette kan potentielt udgøre en barriere for at nå konverteringen af de føromtalte 10 naturgasinstallationer inden udgangen af 2023. Yderligere er det ikke afklaret, hvem der afholder de økonomiske udgifter i forbindelse med konverteringen.

CO₂-effekt

Konverteres naturgasinstallationer med ovenstående gasforbrug vil dette medføre en årlig CO₂ reduktion 359 tons CO₂ pr. år

De afledte effekter

Mindre partikelforurening.

Omkostninger og finansiering

Intern Byg har udarbejdet et notat, som angiver, hvordan vi kan opnå vores mål om 90 % CO₂-neutralitet i forhold til bygningsopvarmning i 2023 (Se dokument Sagsnr. 21/10068 - Løbenr. 34459/22).

Sidenhen er der dog sket ændringer, idet ovennævnte arbejde med etablering af fjernvarme i flere områder pågår.

Det er endnu ikke afklaret, hvem der afholder de økonomiske udgifter i forbindelse med konverteringen.

Yderligere er der en reel risiko for at de månedlige udgifter for de involverede ejendomme øges, som følge af potentielle abonnementsmæssige vilkår ved de respektive fjernvarmeselskaber.

Det gør Kolding Kommune

Ansvarlig afdeling Intern Byg / Energisektionen

Samarbejde og partnerskaber

For tiden pågår der dialog med både TREFOR og fjernvarmeselskaberne i Vamdrup og Christiansfeld i forbindelse med etablering af fjernvarme. Der er ikke arrangeret et decideret samarbejde eller partnerskab i forbindelse med konvertering af gasinstallationer. Dog kommer vi, som altid, til som udgangspunkt at entrere med lokale håndværkere.

Tidsperiode

2021-2023.

Monitorering og målsætning

Målsætningen om 90 % CO₂-neutralitet i forhold til bygningsopvarmning kan blive udfordret som følge af leveringstider på varmepumper, og det igangværende arbejde med at udrulle fjernvarmen i flere yderområder. Der må derfor forventes en vis forsinkelse før konverteringen er udført.

Prioritering

Høj

Bæredygtigt byggeri

Beskrivelse

Kolding Kommune har en klar ambition om at sikre en bæredygtig bygningsadministration. Intern Byg har længe arbejdet med principperne, som indeholdes i bæredygtighedsbegrebet, dog under andre navne. Tidligere begreber som økologi og cirkulær økonomi trækker begge tråde til bæredygtighedsbegrebet og Intern Byg har mange års erfaring med en bevidst og kompetent bygningsadministration, hvor klimamålsætningen understøttes.

Nye tiltag for mere bæredygtig bygningsadministration:

1. Implementeringen af en praksis for en screening af alle anlægs- og vedligeholdelsesprojekter, hvor et bæredygtighedspotentiale kan lokaliseres og budgetteres.
2. Handleplan for Bæredygtig Bygningsadministration som vedhæftes udbudsmaterialer til byggeriets parter og omhandler, hvordan bæredygtighedspotentialet skal realiseres – en proces som kræver stort branchekendskab og villighed hos Intern Bygs samarbejdspartnere og hvor certificeringer og materialeudvikling er succesbærende.
3. Anlægsprojekter skal i 2023 overholde "Den frivillige Bæredygtighedsklasse" jf. Bygningsreglementet.
4. Servicesektionen har en vigtig rolle for at sikre bygningerne i deres driftsfase. Her vil man gennemgå workshops for at styrke sektionens indsats endnu mere og bevidstgøre medarbejderne om deres daglige valg i retning af en mere bæredygtig drift.
5. Løbende opdateres Standard Byggeprogram og Tekniske Installationer med yderligere krav til bæredygtighed, ud fra hvad branchen er i stand til at levere.

Erfaringer skal drages til brug ved fremtidige projekter. Denne praksis vil være en standardprocedure i 2023. Processen vil kalde på prøvehandling, investeringer og vidensdeling og handleplanen vil undervejs blive revideret og udbygget, så den afspejler branchens og kommunens klimamålsætninger. Ved en implementering af handleplanen vil bygningsadministrationen blive bæredygtig og herved udmønte sig i en indfrielse af Kolding Kommunes bæredygtighedsmålsætninger for området.

Barrierer

- Genbrug af materialer kræver et materialelager og aktører på markedet, der kan upcycle gamle byggematerialer.
- Gamle tekniske anlæg har typisk højere energiforbrug end nye. Man kan derfor stå i et dilemma om energibesparelserne eller ressourceforbruget er det vigtigste parameter.
- Genbrugsmaterialer i forbindelse med renoveringsprojekter og nybyggeri er i de fleste scenarier et fordyrende element.
- Energibesparende tiltag på anlægsprojekter bliver ofte nedprioriteret, når projektøkonomien bliver presset. Dette til fordel for mere synlige elementer, som arkitektur eller brugerønsker. Energibesparende tiltag i forbindelse med anlægsprojekter kan ikke støttes af Energihandleplanen pga. kommunens principper om separate økonomisystemer og disse tiltag vil derfor bortfalde.
- For at foretage en vurdering af, hvilke byggematerialer, der er mest bæredygtige at anvende, er det nødvendigt med et materialepas. På nuværende tidspunkt er det kun få producenter som har dokumenteret dette, men der vil med tiden komme flere til.

CO₂-effekt

Der opnås CO₂-besparelser ved:

- Løbende opdatering af tekniske installationer og heraf energibesparelser.
- Renoveringsprojekter og anlægsprojekter, der skal overholde den frivillige bæredygtighedsklasse jf. Bygningsreglementet og som i øvrigt bliver lovpligtig i 2023. Heri vil man automatisk forholde sig til bygningens energimæssige stand, brug af materialer og driftsfase indtil demontering/nedbrydning.
- Anlægs- og vedligeholdelsesprojekter planlægges med nyt screeningsværktøj, hvor bæredygtighedspotentialet vurderes i forhold til mulighed for CO₂ besparelser. Kan både være potentialer for energibesparelser, forlængelse af materialers restlevetid, brug af genbrugsmaterialer og bæredygtige materialer generelt.

De afledte effekter

Omkostninger og finansiering

Tiltag vil være fordyrende og mere tidskrævende både for medarbejdere i Intern Byg og eksterne samarbejdspartnere.

Det gør Kolding Kommune

Ansvarlig afdeling, Intern Byg.

Samarbejde og partnerskaber

Erfaringer samles fra projekter både internt og eksternt.

Tidsperiode

Fra 2023 – herefter løbende.

Monitorering og målsætning

Screeningsværktøj implementeres i 2023.

Handleplan for bæredygtig bygningsadministration udformes inden ultimo 2023.

Den frivillige Bæredygtighedsklasse bliver obligatorisk i 2023.

Erfaringer samles og implementeres løbende.

Monitorering sker via screeningsværktøjet.

Prioritering

Høj

Ressourcestrategi

Beskrivelse

I 2020 brugte Kolding Kommune 513 mio. kr. på vareindkøb, 1.100 mio. kr. på tjenesteydelser og 327 mio. kr. på bygge- og anlægsopgaver. Det udgør en kraftig motor med et enormt potentiale for at skabe et bæredygtigt og optimeret ressourceforbrug. Derfor har Kolding Kommune sat sig for at revitalisere den eksisterende indkøbspolitik til at blive en ressourcestrategi, hvor man kigger på hvilke bæredygtige løsninger, vi kan anvende, når behovet for ressourcer skal dækkes til det skal afskaffes igen.

Strategien gælder for alle de ressourcer, vi anskaffer og bruger for at varetage Kolding Kommunes brede opgaveportefølje, hvad enten ressourcen er et produkt, en tjenesteydelse eller en bygge-/ anlægsopgave.

Strategien forventes vedtaget til sommer '22

Barriere

- Kan koste både ekstra tid og/eller penge
- Kræver uddannelse og vidensdeling blandt de centrale og decentrale indkøbere
- Kræver ændret adfærd og opmærksomhed på ressourcer

CO₂-effekt

(ikke beregnet)

De afledte effekter

- Det kræver tværgående samarbejde at deles om ressourcer, hvorfor der kan opstå et større sammenhold i organisationen.
- Hvis vi lykkedes med at holde vores ressourcer i kredsløb internt, så forventes det at der er en økonomisk gevinst.

Omkostninger og finansiering

- 500.000kr, som finansieres af reduktion i Kommunens indkøb af nye møbler.

Det gør Kolding kommune:

Ansvarlig afdeling: Indkøb og Forsikring

Samarbejde og partnerskaber

Internt

Tidsperiode

Start: 2022...

Monitorering og målsætning

Der logges hvor mange møbler, der uddeles via ordningen

Prioritering

Højt, da det vurderes at have stor indvirkning.

Genbrug frem for nyt

Beskrivelse

Kolding Kommune ønsker at fremme genbrug. Derfor vil vi gerne systematisere og synliggøre alle de skriveborde, stole, mødeborde, reoler, skillevægge m.m., så kommunen har stående på et lager. Rundt omkring i kommunens mange bygninger er der også af og til tilovers blevende møbler. De brugte møbler sættes ind i kommunes indkøbssystem, og bliver synlig, hvis man ønsker at købe et møbel, som er på lager.

Barrierer

Håndtering og vedligeholdelse af systemet.

CO₂-effekt

(Ikke beregnet)

De afledte effekter

Hver gang man køber et brugt møbel i stedet for et nyt spares der på naturressourcerne

Omkostninger og finansiering

En besparelse.

Det gør Kolding kommune

Indkøbs afdelingen

Samarbejde og partnerskaber

Internt mellem afdelinger

Tidsperiode

Er i gangsat 2022.

Monitorering og målsætning

Prioritering

Høj.

Krav til bæredygtighed i medejerstrategier

Beskrivelse

Ved at stille krav til bæredygtighed i vores ejerstrategier, kan vi præge den generelle udvikling i disse virksomheder – sideløbende med, at vi fokuserer på konkrete tiltag.

Barrierer

Økonomi er ofte højere prioriteret end bæredygtighed i eksempelvis udbudsprocesser internt i kommunen. Dette skal ændres, ved at krav til bæredygtighed bliver lige så stor en prioritering som økonomi, arbejdsmiljø og andre parametre. Dette skal der være fokus på både internt i kommunen, men også i de virksomheder vi er medejere af.

CO₂-effekt

Ved at have fokus på bæredygtige krav, kan vi sikre bedre energiudnyttelse på virksomheder vi medejer – dette vil føre til CO₂-reduktioner. Ligeledes kan kravene være, at de medejede virksomheder skal satse på tiltag, som bidrager positivt til CO₂-reduktionen lokalt – eksempelvis via solceller, vindenergi og power-to-x-anlæg.

De afledte effekter

Afledte effekter er sundhed og trivsel for medarbejdere på de virksomheder vi medejer. Dette kan sikres gennem kravene for bæredygtighed – gennem fokus på det bæredygtige arbejdsliv. Derudover kan en afledt effekt være understøttelsen af netværk og symbioser, som kan være med til at fremme den grønne dagsorden. Dette skal der især være fokus på i brancheorganisationer.

Omkostninger og finansiering

Omkostningen er 150.000 kr., hvilket primært består af personaleressourcer. Heri er indtænkt udarbejdelsen af kravspecifikationer samt afholdelse af møder med diverse bestyrelser.

Det gør Kolding Kommune

Kolding Kommune er i dette tiltag *ejer af virksomhed*. Ved at ændre på kravspecifikationerne, vil dette dog også have en indvirkning på *Kolding Kommune som virksomhed*, da det påtænkes at bæredygtighed skal indtænkes i egne udbudsprocesser mv.

Samarbejde og partnerskaber

Vi skal samarbejde med de bestyrelser, som vi er med i. Dette indbefatter BlueKolding, Energnist, Trefor m.fl.

Her skal vi også gå i dialog med de øvrige kommuner, som også er en del af bestyrelsen, og blive enige om hvordan bæredygtighed indtænkes på tværs.

Tidsperiode

Initiativet igangsættes i 2022-2023, og forventes at blive en fast del af virket som medejer. Derfor er der ingen slutdato.

Monitorering og målsætning

Monitoreringen skal ske årligt, hvor vi vil følge op på, om kravspecifikationerne overholdes.

Målsætningen er, at bæredygtighed er en central del af alle ejerstrategier, hvor vi som kommune har en indflydelse.

Prioritering

Prioriteringen på dette tiltag er høj, da vi her har en direkte indvirkning og kan påvirke et virke.

Økologiske og klimavenlige kantiner

Beskrivelse

Som en del af Food2030 projektet bliver der arbejdet på, hvordan vi kan gøre kommunens storkøkkener og kantiner mere bæredygtige. De fleste af kommunens kantiner har allerede arbejdet med elbesparende projekter og minimum økologisk sølvmærke, så det, som der er fokus på i Food2030 projektet er, at få maden gjort mere klimavenlig. Det gøres i form af en mere plantebaseret kostomlægning, fokus på lokale råvarer og reducere af madspild, hvilket vil kunne reducere deres CO₂-aftryk.

Det er alle kommunens kantiner, lige fra daginstitutionerne til plejehjemmene, som deltager, samt et par af kantinerne fra de store uddannelsessteder. Sammen når de ud til mere end 3.000 brugere hver dag, så de spiller en meget vigtig rolle ift. at kunne inspirere og påvirke borgernes madadfærd. Samtidig håndterer de også meget mad, så der er meget at arbejde med.

Barrierer

Indkøbsaftaler: Eftersom kommunerne er underlagt en udbudslov, er det svært at optimere og "håndplukke" varer, da udvalget afhænger af den valgte leverandør og det er begrænset, hvor mange kriterier den enkelte kommune kan opstille. Eftersom det også er store leverandører, så er det sjældent, at de lokale fødevarerproducenter har volumen nok til at levere til dem, og dermed er det næsten umuligt at indkøbe lokale fødevarer. Udvalget af plantebaserede råvarer og erstatningsprodukter er fortsat også begrænset, hvilket gør det svært for køkkenerne at variere mellem retterne.

Data: Der foreligger endnu ingen officielle opgørelser og data over køkkenernes CO₂-aftryk og madspild, hvilket gør det svært at evaluere på, effekten af forskellige tiltag. Food2030 arbejder derfor på at indhente data fra den nuværende leverandør på køkkenernes CO₂-aftryk, så vi får et udgangspunkt at arbejde med samt at implementere vejning af madspild, så det også er muligt at få indsigt i, hvor meget madspild, der genereres i køkkenerne, og som input til udarbejdelse af en målsætning.

Stor omlægning: Det er en rigtig stor omlægning for køkkenerne og deres personale, som næsten alle er skolet i en meget mere animalsk baseret kost, og derfor er det en stor proces for medarbejderne, som faktisk skal skoles på ny i den nye plantebaserede kost. Især når kost- og klimaanbefalingerne ligger op til en plantebaseret kost 4-5 dage om ugen. Så det er alt, som skal tænkes nyt og fra bunden, lige fra planlægning, indkøb, indretning i køkkenet, nye opskrifter og ingredienser og afprøvning.

CO₂-effekt

Vi forventer at kunne fremstille nogle beregninger for CO₂-aftrykket på for kantinerne i løbet af 2022, for så at følge op på dem hver måned og ultimativt ved projektets afslutning, hvor vi gerne skulle have reduceret aftrykket. Med udgangspunkt i baseline tallene håber vi også på at kunne opstille nogle mål, som kan øge fokus og gøre det muligt at evaluere.

De afledte effekter

- Reducering af madspild.
- Vækst i danske/lokale fødevarer.
- Ændrede madvaner hos forbrugerne.
- Bedre sortering af affald.

Omkostninger og finansiering

- Projektledelsen finansieres af Fusilli projektet (Horizon).
- Inspiration til køkkenpersonalet og indkøb af vægte m.m., finansieret af overhead budget fra Food2030 projektet.
- Ressourceomkostningerne (timerne) finansieres af kommunen (afdelingerne).

Det gør Kolding kommune:

Ansvarlig afdeling: Bæredygtighedssekretariatet og de områder/ledelse, hvor køkkenerne tilhører.

- Projektledelse.
- Afholdelse af workshop, inspirationsaftener, webinarer m.m.
- Indsamling af data og udarbejdelse af mål.
- Reducering af CO₂-aftrykket.
- Reducering af madspild.
- Inspiration og uddannelse af køkkenpersonale.
- Indkøb af vægte.

Samarbejde og partnerskaber

- Plantevækst.
- E-Smilely.

Tidsperiode

2021 -2024.

Monitorering og målsætning

2022:

- Indsamling og opsætning af baseline data for CO₂-aftryk og madspild.
- Månedlig monitorering.

2023:

- Udarbejdelse og godkendelse af målsætning.

Prioritering

Projektet har højt prioritet og strategisk vigtighed, da det både understøtter DK2020 planerne og Koldings Bæredygtighedsstrategi.

Bedre forhold for hjemmearbejde

Beskrivelse

For at reducere antallet af især pendlerture, kan der arbejdes med at øge brugen af hjemmearbejde. Der er under Coronapandemien set gode erfaringer med brug af hjemmearbejde på arbejdspladser, hvor opgaveomfanget tillader det. Her kan der arbejdes videre med at flere arbejdspladser fortsætter med at gøre det muligt at arbejde hjemme.

Barrierer

Barriererne kan være forskellige på individniveau, hvordan den enkelte medarbejder trives med en arbejdskultur med hjemmearbejde. Der kan være flere forskellige modeller for hjemmearbejde og hvordan det fungerer fra arbejdsplads til arbejdsplads.

Mere udvaskede forhold mellem fritid og arbejde kan give nye udfordringer for privat- og arbejdslivet.

CO₂-effekt

(Er ikke estimeret)

De afledte effekter

Ved at reducere transportbehovet reduceres trængslen på vejene. Mindre transport vil desuden begrænse den afledte støj fra trafik, ligesom mindre udledning af partikler vil være gavnligt for sundheden. Såfremt transportbehovet kan reduceres til fordel for, at korte ture udføres som gående eller på cykel gavner dette sundheden.

Omkostninger og finansiering

(beskrives senere)

Det gør Kolding Kommune

(Beskrives senere)

Samarbejde og partnerskaber

(beskrives senere)

Tidsperiode

(beskrives senere)

Monitorering og målsætning

(beskrives senere)

Prioritering

(beskrives senere)

El-ladestandere ved kommunale bygninger

Beskrivelse

Ladestanderbekendtgørelsen nødvendiggør, at vi skal opstille ca. 100 ladestandere ved de kommunale bygninger inden udgangen af 2024. I ladestanderstrategien 2022 har vi udpeget lokaliteter, men nu skal der laves udbudsmateriale til første etape. Vi skal i den forbindelse vurdere antallet af ladestandere / ladeudtag, der er hensigtsmæssigt det enkelte sted. Udgangspunktet er, at ladestanderne skal være offentligt tilgængelige. Der er dog nogle kommunale arbejdspladser, hvor der er reserverede p-pladser / områder til medarbejderne. Her skal vi lave en plan for opsætning af ladestandere / ladebokse til medarbejderne.

Barrierer

Hvis det skal kunne lade sig gøre at have ladepladser, som er forbeholdt kommunale medarbejdere, evt. blot i et tidsrum af døgnet, kræver det en ændring af den nuværende lovgivning. Dette er dog også blevet stillet i udsigt af transportministeren.

CO₂-effekt

Ikke beregnet

De afledte effekter

Når de fleste af os kører i elbil, kan der være nogle af vores medarbejdere, som kunne have god gavn af at kunne lade, mens de opholder sig på arbejdspladsen. Dette understøtter desuden vores ønske om, at flest mulig lader på normalladere for på den måde at sprede strømforbruget ud over døgnet.

Omkostninger og finansiering

Opsætning af en normal lader koster ca. 60.000 kr. Hvis de indgår i et offentligt udbud, er det muligt at ladeoperatørende vil bekost opsætningen.

Det gør Kolding Kommune

Kolding Kommune vil gennemgå de kommunale arbejdspladser og lave udbud på opsætning af offentligt tilgængelige ladestandere ved de kommunale bygninger. Derudover vil vi vurdere om der visse steder bør opsættes ladestandere til medarbejdere, såfremt dette bliver muliggjort i lovgivningen.

Ansvarlig afdeling: Intern Byg.

Samarbejde og partnerskaber

Elforsyningsselskaber.

Tidsperiode

2022...

Monitorering og målsætning

Prioritering

Høj.